

**АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРОЯВ НЕПОВАГИ
ДО СУДУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ПРАВОСУДДЯ
(ЗА МАТЕРІАЛОМ ПОСТАНОВИ ЛУЦЬКОГО
МІСЬКРАЙОННОГО СУДУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВІД 20 ВЕРЕСНЯ 2018 Р., СПРАВА № 161/11006/18)**

***Метою** публікації є науковий аналіз постанови Луцького міськрайонного суду Волинської області від 20 вересня 2018 р. про притягнення особи до адміністративної відповідальності за ст. 185-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (прояв неповаги до суду).*

***Методологічною** основою представленого наукового аналізу є системний підхід та системний аналіз.*

***Результати.** Проаналізовано особливості об'єктивної сторони такого адміністративного правопорушення, як прояв неповаги до суду, зроблено наголос на обов'язковому дотриманні судами під час розгляду зазначеної категорії справ вимог ст. ст. 6 та 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Акцентовано увагу на певних вадах структурної побудови диспозиції частини першої зазначеної статті, оціночному й суб'єктивному характері окремих її елементів.*

Окрема увага звертається на питання щодо необхідності втручання в права особи на самоіндивідуальність в аспекті сучасного правосуддя.

***Висновки.** Доведено, що чинне законодавство не містить нормативних приписів щодо зовнішнього вигляду відвідувачів суду, наявні локальні правила поведінки в судах мають виключно рекомендаційний характер, а їх порушення не може бути підставою для притягнення осіб до будь-якого виду юридичної відповідальності, у тому числі до адміністративної за ст. 185-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Проаналізовано судову практику судів США в аспекті запропонованої проблематики, наведено конкретні приклади.*

Ключові слова: неповага до суду, правила поведінки в суді, зовнішній вигляд, дрес-код.

**Голобородько
Денис Віталійович,**
доцент кафедри
адміністративного права,
процесу
та адміністративної
діяльності
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
доцент
orcid.org/0000-0001-7441-9646
6326060@i.ua

Справа № 161/11006/18
Провадження № 3/161/2660/18

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

м. Луцьк

20 вересня 2018 року

*Луцький міськрайонний суд Волинської області в складі:
головуючого судді Ковтуненка В.В.,
за участю секретаря судового засідання Царюк Н.М.,
правопорушника ОСОБА_1,
розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі
суду м. Луцьк справу № 161/11006/18 про вчинення
ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, мешканцем АДРЕСА_1,
працюючим у ТзОВ «Дел Пост», громадянином України,
ІПН невідомий, адміністративного правопорушення, пе-
редбаченого ч. 1 ст. 185-3 КУпАП,*

ВСТАНОВИВ:

*12 липня 2018 року судовим розпорядником Луцького
міськрайонного суду Волинської області було складено
матеріали про вчинення ОСОБА_1 адміністративного
правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-3 КУпАП.*

*У судовому засіданні ОСОБА_1 свою вину у вчиненні
адміністративного правопорушення, передбаченого
ч. 1 ст. 185-3 КУпАП, визнав та пояснив, що 12 липня
2018 року з'явився до суду в шортах, тому що відпросив-
ся з роботи і не встиг перевдягнутися.*

*Заслухавши пояснення правопорушника, дослідивши
письмові матеріали справи, суд приходить до висновку
про визнання ОСОБА_1 винним у вчиненні адміністра-
тивного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-3
КУпАП, і піддати його адміністративному стягненню у
вигляді адміністративного штрафу в розмірі п'ятдеся-
ти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що в
гривневому еквіваленті становить 850,00 гривень, з на-
ступних підстав.*

*Відповідно до ч. 1 ст. 185-3 КУпАП неповага до суду, що
виразилась у злісному ухиленні від явки в суд свідка, потер-
пілого, позивача, відповідача або в непідкоренні зазначених*

осіб та інших громадян розпорядженню головуючого чи в порушенні порядку під час судового засідання, а так само вчинення будь-ким дій, які свідчать про явну зневагу до суду або встановлених у суді правил, тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Судом при розгляді справи встановлено та підтверджується письмовими матеріалами справи, що 12 липня 2018 року о 14.15 год. ОСОБА_1 з'явився на виклик до Луцького міськрайонного суду Волинської області, що за адресою місто Луцьк, вулиця Конякіна, 3, одягнений у шорти довжиною до коліна, чим вчинив дії, які свідчать про явну зневагу до суду та встановлених у суді правил. Своїми навмисними протиправними діями ОСОБА_1 вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 185-3 КУпАП.

Керуючись ч. 1 ст. 185-3 КУпАП, враховуючи характер вчиненого правопорушення, особу правопорушника, ступінь його вини, обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність,

ПОСТАНОВИВ:

ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, мешканця АДРЕСА_1, працюючого у ТзОВ «Дел Пост», громадянина України, ПІН невідомий, визнати винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-3 КУпАП, і піддати його адміністративному стягненню у вигляді адміністративного штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що в гривневому еквіваленті становить 850,00 гривень.

Стягнути з ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, мешканця АДРЕСА_1, працюючого у ТзОВ «Дел Пост», громадянина України, ПІН невідомий, на користь держави (отримувач коштів: ГУК у місті Києві/м. Київ/22030106; код ЄДРПОУ: 37993783; банк отримувача: Казначейство України (ЕАП); код банку отримувача: 899998; рахунок отримувача 31211256026001) судовий збір у сумі 352,40 гривень.

Постанова може бути оскаржена в апеляційному порядку до Апеляційного суду Волинської області.

Скаргу на постанову про адміністративне правопорушення може бути подано протягом десяти днів із дня винесення постанови.

Суддя:

В.В. Ковтуненко

Аналіз судового рішення. Останнім часом питання притягнення осіб до адміністративної відповідальності за прояв неповаги до суду набувають особливого значення. Поширений правовий нігілізм, нехтування учасників судового процесу встановленими нормами поведінки, відверта зневага до правосуддя – усе це важливі фактори, які впливають на рівень правопорядку в залі судового засідання.

Однак, незважаючи на суттєві намагання законодавця поліпшити ситуацію через запровадження адміністративної відповідальності за певні дії, що повинні розцінюватися як прояв неповаги до суду, визначення конкретних дій осіб, які становлять об'єктивну сторону цього правопорушення, призводить до певних труднощів у правозастосуванні та, як наслідок, тягне за собою винесення судами ок-

ремих дискусійних постанов у справах про адміністративні правопорушення за ст. 185-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП).

Представлена для аналізу постанова Луцького міськрайонного суду Волинської області від 20 вересня 2018 р. яскраво демонструє існування в суддівських колах певної хибної позиції щодо розуміння об'єктивної сторони прояву неповаги до суду та помилкової кваліфікації дій осіб (Постанова Луцького міськрайонного суду, 2018).

Так, відповідно до диспозиції ст. 185-3 КУпАП об'єктивною стороною зазначеного правопорушення є:

- злісне ухилення від явки в суд свідка, потерпілого, позивача, відповідача, експерта, перекладача;
- непідкорення осіб (громадян) розпорядженням головуючого;
- порушення особами (громадянами) порядку під час судового засідання;
- вчинення дій, які свідчать про явну зневагу до суду або встановлених у суді правил;
- невиконання поручителем зобов'язань, покладених судом під час провадження в справах за адміністративними позовами з приводу затримання та видворення іноземців та осіб без громадянства (Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984).

У свою чергу категорія «злісне ухилення» повинна трактуватися як повторне, без поважних причин нез'явлення особи за викликом до суду. Ключове значення для розуміння злісного ухилення матиме не лише неодноразовість таких дій, а й факт належного повідомлення особи про необхідність її явки до судового засідання. Непоодинокі випадки, коли особу, яка належним чином не була повідомлена про проведення судового засідання, притягують до адміністративної відповідальності.

Крім того, варто наголосити на тому, що суб'єктом адміністративної відповідальності за злісне ухилення від явки до суду можуть бути виключно особи, названі в диспозиції ч. ч. 1 та 3 ст. 185-3 КУпАП, а саме: свідок, потерпілий, позивач, відповідач, експерт, перекладач. Не є суб'єктами відповідальності в цьому разі такі учасники судового процесу, як особа, яка притягується до відповідальності (порушник), законний представник, спеціаліст, захисник тощо.

Відповідно до положень ч. 3 ст. 198 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ) учасники судового процесу, а також інші особи, присутні в залі судового засідання, зобов'язані беззаперечно виконувати розпорядження головуючого (Кодекс адміністративного судочинства України, 2005). У свою чергу непідкорення осіб розпорядженням головуючого має місце у випадках ігнорування особами, які присутні в залі судового засідання, вимог головуючого судді.

Як порушення особами, які присутні в залі, порядку під час судового засідання варто розглядати дії учасників процесу, які суперечать встановленим правилам поведінки в ході розгляду справи. Так, наприклад, відповідно до приписів ч. 1 ст. 198 КАСУ особи, присутні в залі судового засідання, повинні встати, коли входить і виходить суд, під час заслуховування рішення суду, під час звернення до суду та один до одного, коли дають пояснення, показання, висновки, консультації тощо (Кодекс адміністративного судочинства України, 2005).

Передавання головуючому документів та інших матеріалів учасниками справи здійснюється виключно через судового розпорядника (ч. 5 ст. 198 КАСУ).

Поширеними діями осіб, які повинні кваліфікуватися як порушення порядку під час судового засідання, варто вважати перебивання промови іншого учасника, репліки та коментарі під час промови іншого учасника, викрикування, непристойні жести, свист тощо.

На наше переконання, проблемним для правозастосування є використання в конструкції ч. 1 ст. 185-3 КУпАП дефініції «явна зневага до суду або встановлених у суді правил». Згідно з логікою законотворця необхідно чітко розрізнити категорії «зневага до суду» та «явна зневага до суду», що з позиції відсутності юридичного тлумачення цих термінів призводить до оціночного суб'єктивного сприйняття головуючим змісту протиправних дій осіб, впливає на правильну кваліфікацію правопорушення, єдність правозастосовної практики.

Сам суддя вирішує, що саме означає словосполучення «явна зневага» та які дії підпадають під це визначення, при цьому він виходить із суб'єктивної оцінки ситуації (Коломосць, Калашник, 2013).

Водночас необхідно розібратися з іншою категорією, що застосовується в конструкції ч. 1 ст. 185-3 КУпАП, – «встановлені в суді правила».

Спочатку варто наголосити на тому, що на сьогодні відсутній єдиний нормативно-правовий акт, який встановлював би та закріплював би правила поведінки присутніх осіб, у тому числі учасників процесу, під час розгляду справи в судовому засіданні. Окремі обов'язки учасників нормативно зосереджені в приписах процесуальних кодексів (наприклад, ст. 198 КАСУ, ст. 216 Цивільного процесуального кодексу України, ст. 329 Кримінального процесуального кодексу України, ст. 200 Господарського процесуального кодексу України).

У деяких судах прийняті власні правила поведінки громадян, що затверджені головами згаданих судів (наприклад, правила поведінки громадян (відвідувачів) у будівлі Краматорського міського суду Донецької області, затверджені наказом голови Краматорського міського суду Донецької області від 29 грудня 2017 р. № 204-8 (Судово-юридична газета, 2017)). Однак варто зауважити, що зазначені правила мають виключно рекомендований характер, що виключає настання будь-якої юридичної відповідальності за їх порушення.

Відсутність єдиних для всіх нормативно визначених правил поведінки громадян у суді, тобто закріплених нормативно-правовим актом (а голова суду не є суб'єктом правотворчості), не дає можливості вважати їх способом порушення встановлених у суді правил, що є підставою для застосування заходів процесуального примусу (Комаров, 2016).

Зазначена правова прогалина є дієвим тригером індивідуального підходу до вирішення ситуації та спонукає (або навіть провокує) головуючого встановити власні правила поведінки під час розгляду справи. Головуючий самостійно, крізь суб'єктивну призму розуміння правил поведінки встановлює певні обов'язки й обмеження стосовно поведінки присутніх у залі судового засідання, керуючись індивідуальним сприйняттям реальності, меж допустимої поведінки та зовнішнього вигляду тощо.

У кожного судді в певному засіданні вони нерідко різняться. Можливо, від настрою головуючого або його самопочуття одні й ті ж вимоги до присутніх нерідко відрізняються. Нічого спільного з нормами права такі правила не мають.

Беззаперечним є той факт, що кожний суддя визначає та встановлює власні «правила» проведення судового засідання, які не завжди збігаються з поведінковими імперативами, закріпленими в процесуальних нормах (Братель, 2016).

Повертаючись до аналізу представленого судового рішення, необхідно зазначити, що ОСОБА_1 було притягнуто до адміністративної відповідальності саме за те, що «12 липня 2018 року о 14.15 год. ОСОБА_1 з'явився на виклик до Луцького міськрайонного суду Волинської області, що за адресою місто Луцьк, вулиця Конакіна, 3, одягнений у шорти довжиною до коліна, чим вчинив дії, які свідчать про явну зневагу до суду та встановлених у суді правил. Своїми навмисними противоправними діями ОСОБА_1 вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 185-3 КУпАП» (Постанова Луцького міськрайонного суду, 2018).

На думку суду, зазначені дії особи свідчать про явну зневагу до суду та встановлених у суді правил. Необхідно зауважити, що наведена правова позиція судді є непоодиноким. Огляд судової практики за допомогою даних Єдиного державного реєстру судових рішень свідчить про поширення аналогічного підходу до оцінки зовнішнього вигляду особи (учасника судового засідання) крізь призму кваліфікації дій за ч. 1 ст. 185-3 КУпАП.

Ми категорично не згодні з формуванням наведеної судової практики, вважаємо її хибною та такою, що не відповідає вимогам сучасного правосуддя.

Спочатку варто зазначити, що право особи на свободу вибору свого зовнішнього вигляду є складовою частиною права на індивідуальну свободу, яке охоплюється поняттям приватного життя.

Зовнішній вигляд включає певну сукупність елементів: не лише одяг, а й зачіску, колір волосся, макіяж, наявність татуювань, тембр голосу, інтонацію, мову особи, її рухи, запахи тощо.

Право на повагу до приватного життя особи охороняється ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, відповідно до якої органи державної влади не можуть втручатися в здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом та є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної й громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 1950).

Постає справедливе питання: чи було зазначене втручання з боку суду в приватне життя особи законним та чи було воно необхідним у демократичному суспільстві?

У сучасному світі право особи на індивідуальність є ключовим. Розвиток особистості нерозривно пов'язаний із розвитком індивідуальності особи, її самосприйняттям у соціумі та самореалізацією. Складовою частиною індивідуальності є зовнішній вигляд особи, що формується завдяки багатьом чинникам. У сучасному світі будь-яку регламентацію зовнішнього вигляду необхідно сприймати з позиції дегуманізації. Примусова зміна зовнішності кваліфікується як посягання на свободу людини (Шебанова, 2017).

Однак у деяких випадках така регламентація є цілком доречною. Наприклад, для окремих категорій державних службовців, працівників органів місцевого самоврядування цілком виправданим є запровадження форменого одягу (судді, поліцейські, прокурори, лікарі тощо), окремих елементів дрес-коду (колір і стиль одягу, краватки, взуття), у тому числі вимог до використання косметики, прикрас, манікюру тощо.

Таким чином, свобода вибору одягу охоплюється правом особи на самоіндивідуальність та є складником права на приватне життя.

Стосовно ж законності втручання в це право в аспекті рішення суду, що розглядається, необхідно вкотре підкреслити, що будь-яких законодавчо закріплених імперативів щодо зовнішнього вигляду осіб – учасників провадження, громадян, які присутні в залі судового засідання (окрім суддів і працівників суду), не існує. Прийняті окремими судами локальні правила поведінки громадян у судах не мають обов'язкового характеру для виконання громадянами, а мають виключно рекомендаційну функцію.

Таким чином, констатуємо відсутність законних підстав для втручання в право особи на свободу зовнішнього вигляду та свободу вибору одягу під час відвідування суду.

Під час коментування представленого для аналізу судового рішення в контексті необхідності втручання в право особи в демократичному суспільстві варто підкреслити, що приміщення суду являє собою особливу «територію» здійснення правосуддя, місце реалізації державної влади, тому цілком доречними є додаткові вимоги щодо зовнішнього вигляду осіб, які присутні під час розгляду справи. Порядок здійснення правосуддя характеризується особливою важливістю в демократичному суспільстві. Першочерговим фактором має стати критерій довіри суспільства до судової інституції, одним із ключових моментів якої є зовнішній вигляд її представників – суддів та працівників суду. Саме із цією метою законодавець покладає на останніх додаткові вимоги щодо їх відповідного зовнішнього вигляду (зокрема, у Кодексі етики суддів та Правилах поведінки працівників апарату судів).

Під час розгляду питання належного дрес-коду інших учасників процесу та загалом відвідувачів суду необхідно зазначити, що воно перебуває в площині постійної дискусії та не характеризується єдністю поглядів.

З метою пошуку відповідного консенсусу між різними позиціями пропонуємо звернути увагу на судову практику судів США. Так, свого часу гарячого обговорення набула справа судді Холлі Холенбек, що стосувалася притягнення до відповідальності за прояв неповаги до суду адвоката Беверлі Вільямс, яка проходила курс хіміотерапії та відмовилася зняти свій капелюх під час судового засідання. В іншій справі адвоката Лі Брайт було притягнуто до відповідальності за появу в судовому засіданні в шортах. Суддя Етту Маллін з Окружного суду Даласса, штат Техас, не взяв до уваги доводи адвоката про те, що він нещодавно переніс операцію на коліні, а тому носіння брюк викликає в нього певні незручності (Юридичний дайджест, 2014).

Для повноти нашого аналізу необхідно звернути увагу на судову практику щодо суб'єктивної оцінки в певних ситуаціях дозволеного зовнішнього вигляду особи. Так, наприклад, справа «Hodge v. Lynd» 2000 р. стосувалася затримання поліцейськими молодого чоловіка за носіння бейсболки козирком назад. На думку право-

охоронців, зазначена форма носіння головного убору асоціюється з кримінальною (гангстерською) діяльністю, у зв'язку із чим негативно впливає на відчуття безпеки мешканців міста. Однак суд не погодився з позицією поліцейських та зазначив, що заборона на спосіб носіння головного убору не відповідає суспільним інтересам (Ходж проти Лінда, 2000).

У справі «Gatto v. County of Sonoma» 2002 р. позиція суду була більш стриманою. Справа стосувалася правомірності видворення особи з приміщення міського виставкового центру з підстав носіння нею одягу з мотосимволікою, що вказувала на належність до певного байкерського руху. Задовольняючи позов відвідувача, суд зазначив, що організатори заходу заздалегідь не встановили будь-яких обмежень щодо зовнішнього вигляду відвідувачів та не довели в суді, що недотримання дрес-коду може викликати суттєві порушення громадського порядку (Гатто проти округу Сонома, 2002).

У контексті аналізу запропонованого рішення та вироблення пропозицій, спрямованих на вдосконалення судової практики, вважаємо за доцільне дослідити питання заборони відвідування приміщення суду відвідувачами, зовнішній вигляд яких не відповідає суб'єктивному уявленню голів окремих судів щодо належного дрес-коду відвідувачів.

Як було зазначено вище, в окремих судах має місце прийняття локальних правил поведінки громадян, що здебільшого затверджуються головами зазначених судів. Нами вже було сказано про суто рекомендаційний характер зазначених актів та неможливість притягнення осіб за їх порушення до будь-якого виду відповідальності, у тому числі до адміністративної за ст. 185-3 КУпАП.

Непоодинокими є випадки категоричної заборони щодо допуску осіб до приміщення суду, наприклад, для подачі позовної заяви, якщо відвідувач одягнутий не в діловому стилі, або встановлення окремих обмежень щодо зовнішнього вигляду особи.

Із цього приводу вважаємо за доцільне зазначити, що встановлення вимог щодо одягу особи або будь-яких інших імперативів є не чим іншим, як обмеженням доступу до правосуддя та порушенням ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Особа взагалі може просто не мати іншого одягу або взуття, а також не мати можливості одягнути інший одяг із медичних, особистих, індивідуальних причин. Обмеження права громадянина на доступ до правосуддя в частині заборони допуску до приміщення суду з підстав відмінного від загальноприйнятого ділового стилю може свідчити про встановлення дискримінаційних обмежень за ознаками індивідуальності особи. У цьому аспекті необхідно враховувати, що відвідувачами суду можуть бути особи, які мають певні особливості зовнішнього вигляду з релігійних мотивів, унаслідок сексуальної орієнтації (трансгендери), способу життя, власної внутрішньої філософії тощо.

Крім того, необхідно звернути увагу на те, що вчинення правопорушення відбулося саме в пік літнього спекотного періоду року – 12 липня, що додатково свідчить про допустимість зовнішнього вигляду особи, відмінного від звичайного ділового стилю.

Висновки. Аналіз запропонованої постанови Луцького міськрайонного суду Волинської області від 20 вересня 2018 р. про притягнення особи до адміністративної відповідальності за ст. 185-3 КУпАП дає можливість зробити висновок про помилковість рішення про винуватість особи в інкримінованому адміністративному правопорушенні. Проведене дослідження свідчить про хибність кваліфікації поведінки особи та відсутність у її діях об'єктивної сторони адміністративного правопорушення. Поява або присутність особи під час судового засідання в коротких шортах і відкритому взутті жодним чином не може свідчити про явну зневагу до суду, а також про зневагу до встановлених у суді правил.

Відповідно до положень ст. 247 КУпАП провадження про адміністративне правопорушення не розпочинається, а розпочате підлягає закриттю у випадку відсутності складу адміністративного правопорушення (Кодекс України про адміністративні правопорушення, 1984). Таким чином, відсутність об'єктивної сторони правопорушення за ст. 185-3 КУпАП (прояв неповаги до суду) у діях особи унеможлиблює її притягнення до адміністративної відповідальності.

P.S. Сучасне правосуддя характеризується насамперед служінням суспільству з позицій верховенства права. Права особи (майнові та немайнові) повинні стати тим головним орієнтиром, що визначатиме вектор змін запровадженої судової реформи. Усі люди є різними у своєму внутрішньому світі, індивідуальності, самореалізації, життєвих поглядах тощо. Зрозуміло та цілком виправдано, що суддя може мати принципово іншу позицію щодо допустимого зовнішнього вигляду особи. Кричущий або відвертий одяг учасника справи може відволікати увагу суду. Проте зазначені обставини не можуть розцінюватися як прояв неповаги до судової інституції та стати підставою для притягнення особи до адміністративної відповідальності. Світ змінюється шаленими темпами, з ним змінюється також мода, а під її впливом змінюється модель поведінки особи щодо зовнішнього вигляду, способу життя тощо. Ігнорування владними органами (у тому числі судами) зазначених чинників не сприятиме зміцненню довіри суспільства до держави загалом та судів зокрема.

Список використаних джерел:

1. Постанова Луцького міськрайонного суду Волинської області від 20 вересня 2018 р. у справі № 161/11006/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76845665>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
4. Коломоєць Т.О., Калашник Ю.В. Проблеми та перспективи удосконалення відповідальності за прояв неповаги до суду. Адміністративне право і процес. 2013. № 2(3). С. 73–82.
5. Оpubліковані правила поведіння посетителів в зданні суда. Судебно-юридическая газета «СУД ИНФО». URL: <https://sud.ua/ru/news/sud-info/113937-opublikovany-pravila-povedeniya-posetiteley-v-zdani-suda>.
6. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути: монографія / В.В. Комаров, К.В. Гусаров, Н.Ю. Сакара та ін.; за ред. В.В. Комарова. Х.: Право, 2016. 848 с.

7. Братель О.Г. Процесуальні юридичні факти в контексті неправомірних дій (бездіяльності) учасників цивільних процесуальних правовідносин. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 7. С. 4–14.

8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнародний документ Ради Європи від 4 листопада 1950 р. (ратифіковано Законом України № 475/97-ВР від 17 липня 1997 р.) / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

9. Шебанова Н.А. Современный внешний облик индивидуума: свободен ли выбор? Труды Института государства и права Российской академии наук. 2017. Т. 12. № 4. С. 176–196.

10. Що одягти у суд? Проблема серйозніша, ніж здається. Юридичний дайджест. URL: http://kafedr.at.ua/publ/mnenie_eksperta/shho_naditi_v_sud_problema_serjoznisha_nizh_zdaetsja/2-1-0-186.

11. Hodge v. Lynd. 88 F. Supp. 2d 1234 (D.N.M. 2000). URL: <http://law.just-ia.com/cases/federal/district-courts/FSupp2/88/1234/2579090>.

12. Gatto v. County of Sonoma. 120 Cal. Rptr. 2d 550 (Cal. Ct. App. 2002). URL: <https://www.courtlistener.com/opinion/2276304/gatto-v-county-of-sonoma/authorities>.

References:

1. Unified State Register of Court Decisions (2018). Postanova Lutskohо miskraionnoho sudu Volynskoi oblasti vid 20 veresnia 2018 r. u spravi № 161/11006/18 [Regulation of the Lutsk Migration Court of the Volyn region from September 20, 2018, u spravi № 161/11006/18]. Retrieved from: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76845665>.

2. Verkhovna Rada of Ukraine (1984). Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: Zakon Ukrainy vid 7 hrudnia 1984 r. № 8073-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses: Law of Ukraine dated December 7, 1984 No. 8073-X]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

3. Verkhovna Rada of Ukraine (2005). Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 lypnia 2005 r. № 2747 [Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine: Law of Ukraine dated July 6, 2005 No. 2747]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

4. Kolomoiets, T.O., Kalashnyk, Yu.V. (2013). Problemy ta perspektyvy udoskonalennia vidpovidalnosti za proiav nepovahy do sudu [Problems and prospects for improving liability for disrespect to the court]. Administratyvne pravo i protses, no. 2(3), pp. 73–82.

5. (2017). Opublikovany pravila povedeniia posetitelei v zdanii suda [Published rules of conduct for visitors in the courthouse]. Sudebno-iuridicheskaia gazeta “SUD INFO”. Retrieved from: <https://sud.ua/ru/news/sud-info/113937-opublikovany-pravila-povedeniya-posetiteley-v-zdani-suda>.

6. Komarov, V.V. (ed.) (2016). Tsyvilne sudochynstvo Ukrainy: osnovni zasady ta instytuty: monohrafiia [Civil justice of Ukraine: basic principles and institutions: monograph]. Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian].

7. Bratel, O.H. (2016). Protsesualni yurydychni fakty v konteksti nepravomirnykh dii (bezdiialnosti) uchasnykiv tsyvilnykh protsesualnykh pravovidnosyn [Procedural legal facts in the context of unlawful actions (inaction) of participants in civil procedural legal relations]. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo, no. 7, pp. 4–14.

8. Verkhovna Rada of Ukraine (1997). Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovnopolozhnykh svobod: mizhnarodnyi dokument Rady Yevropy vid 4 lystopada 1950 r. (ratyfikovano Zakonom Ukrainy № 475/97-BP vid 17 lypnia 1997 r.) [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms: an international document of the Council of Europe

of November 4, 1950 (ratified by the Law of Ukraine No. 475/97-BP of July 17, 1997)]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

9. Shebanova, N.A. (2017). Sovremennyy vneshnii oblik individuum: svoboden li vybor? [The modern appearance of the individual: is the choice free?]. Trudy Instituta gosudarstva i prava Rossiiskoi akademii nauk, vol. 12, no. 4, pp. 176–196.

10. (2014). Shcho odiahty u sud? Problema serioznisha, nizm zdaetsia [What to wear in court? The problem is more serious than it seems]. Yurydychnyi daidzhest. Retrieved from: http://kafedr.at.ua/publ/mnenie_eksperta/shho_naditi_v_sud_problema_serjoznisha_nizm_zdaetsja/2-1-0-186.

11. (2000). Hodge v. Lynd. 88 F. Supp. 2d 1234 (D.N.M. 2000). Retrieved from: <http://law.just-ia.com/cases/federal/district-courts/FSupp2/88/1234/2579090>.

12. (2002). Gatto v. County of Sonoma. 120 Cal. Rptr. 2d 550 (Cal. Ct. App. 2002). Retrieved from: <https://www.courtlistener.com/opinion/2276304/gatto-v-county-of-sonoma/authorities>.

**ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR INFANTS
IN THE CONTEXT OF MODERN JUSTICE
(BASED ON THE RULING OF THE LUTSK CITY DISTRICT COURT
OF VOLYN REGION DATED SEPTEMBER 20, 2018, CASE № 161/11006/18)**

Denys Holoborodko,

*Associate Professor of the Department of Administrative Law,
Process and Administrative Activity*

of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs,

Candidate of Jurisprudence, Associate Professor

orcid.org/0000-0001-7441-9646

6326060@i.ua

*The **purpose** of this publication is a scientific analysis of the decision of the Lutsk city district court of Volyn region of September 20, 2018 on bringing a person to administrative liability under Art. 185-3 Code of Ukraine on Administrative Offenses (manifestation of disrespect to the court).*

*The **methodological basis** of the presented scientific analysis is a systematic approach, system analysis.*

***Results.** The peculiarities of the objective side of such an administrative offense as a manifestation of disrespect to the court are analyzed, emphasis was placed on the obligatory observance of the courts, when considering this category of cases, the requirements of Articles 6 and 8 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. The attention is focused on certain defects of the structural construction of the disposition of the first part of this article, the estimated and subjective nature of its individual elements.*

Separately, attention is drawn to the issue of the need for interference with the rights of individuals to self-individuality, in the aspect of modern justice.

***Conclusions.** It is concluded that the appearance of an individual is not only clothing. Along with the freedom to choose clothes, another presentation of self-expression is the public presentation of one's own body. Piercing, tattoos, haircuts, hair dyeing – all this is the exercise of the person's right to manifest his identity, on the one hand, and the realization of the right to personal integrity – on the other.*

It is proved that the current legislation does not contain normative requirements regarding the appearance of the visitors of the court, there are local rules of conduct in the courts, are strictly recommendatory and their violation can not be the basis for bringing persons to any kind of legal responsibility, including administrative under art. 185-3 Code of Ukraine on Administrative Offenses. The judicial practice of the US courts in the aspect of the proposed problem is analyzed, concrete examples are given.

It has been stressed that contempt of the court is the concept of over-broadcaster. This is a large range of actions and actions of both process participants and listeners that prevent judges from conducting a trial or displaying a disparaging attitude to justice or justice.

Disrespect for the court may be incorrect behavior of those present in the hall, offensive language regarding the court, disobedience to the court, disrespectful attitude to court remarks, rudeness, exclamations. For such behavior the judge has the right to punish, but this is, in fact, the right, not the duty of the judge.

Key words: disrespect to the court, rules of conduct in court, appearance, dress-code.